

3. Біла О.Г. Стратегія управління капіталом у споживчій кооперації / О.Г. Біла // Вісник Львівської комерційної академії : зб. наук. праць. – Сер.: Економічна. – Львів : Вид-во Львівської КА. – 2006. – Вип. 21. – С. 152-161.

4. Основні показники господарсько-фінансової діяльності споживчої кооперації України за 2000-2009 рр. – К. : Вид-во "Укоопспілка".

Лазоренко И.О. Научные предпосылки исследования механизма управления капиталом предприятий и организаций потребительской кооперации

Обоснована необходимость разработки теоретико-прикладных принципов и механизма управления капиталом предприятий и организаций потребительской кооперации. Систематизированы проблемы обеспечения эффективности управления капиталом кооперативных предприятий и организаций.

Ключевые слова: механизм управления капиталом, собственный капитал, ссудные средства, необоротные активы, оборотные активы, стоимость капитала, оптимизация структуры капитала.

Lazorenko I.O. Scientific pre-conditions of research of mechanism of management of enterprises and organizations of consumer co-operation capital

The necessity of development of the theoretical-practical principles and mechanism of management of enterprises and organizations of consumer co-operation a capital is reasonable in this article. The problems of providing of efficiency of management of co-operative enterprises and organizations a capital are systematized.

Keywords: mechanism of management a capital, property asset, loan proceeds, inconvertible assets, circulating assets, cost of capital, optimization of capital structure.

УДК 658.6:339.136.1

Ст. викл. Р.Л. Лунак, канд. екон. наук;
магістрант Г.П. Ребрик – Львівська КА

**ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ
ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА**

Обґрунтовано критерії управлінських рішень формування оптимальної структури активів та запропоновано модель відтворення активів у процесі початку діяльності торговельного підприємства.

Ключові слова: активи, управління, торговельне підприємство, організаційно-економічний механізм, критерії відтворення.

Вступ. Економічно виправданим етапом розвитку підприємства, відповідно до зміни стратегічної спрямованості рівня господарської діяльності, є забезпечення ресурсними можливостями. При цьому для оптимізації системи забезпечення конкурентоспроможності торговельному підприємству необхідне економічне управління активами, що пов'язане з розробленням і концептуалізацією уявлень про розвиток власної господарської системи.

Відповідно, підвищення ефективності господарських відносин у сфері товарного обігу значною мірою залежать від системи управління активами підприємства. Особливо важливу роль відіграє управління, зорієнтоване на досягнення довготермінових цілей економічного розвитку оптимізації складу активів торговельного підприємства.

Сутністю управління активами торговельного підприємства є створення умов для зростання ефективності абсолютного та відносного відтворення. Водночас підвищення ефективності використання активів підприємством

торгівлі – це процес змін в економіці. Тому для підвищення ефективності використання активів торговельному підприємству необхідно управляти змінами, тобто генерувати, мотивувати, стимулювати їх.

Проблеми визначення організаційно-економічних передумов управління активами торговельного підприємства досліджували зарубіжні вчені І. Ансофф, А.П. Градов, Ф. Котлер, М. Портер, А. Сміт, А.А. Томпсон, Й. Шумпетер, А.Ю. Юданов, а також українські науковці: В.Г. Андрійчук, В.М. Геець, С.В. Мочерний, В.Д. Немцов, С.Ф. Покропивний, З.Е. Шершньова. Питання формування та використання активів торговельного підприємства розглянуто у працях В.В. Апопія, Л.В. Балабанової, Г.І. Башнянина, І.А. Бланка, Я.Д. Качмарика, І.М. Копича, Л.О. Лігоненка, А.А. Мазаракі, І.А. Маркіної, Б.М. Мізюка, Н.В. Чебанової.

Постановка завдання. Метою дослідження є обґрунтування механізму управління формування та використання активів торговельного підприємства у взаємозв'язку із визначенням економічних цілей функціонування підприємства. Необхідним є обґрунтування економічного управління активами підприємства як комплексної системи господарських відносин суспільного виробництва на стадії обміну грошових доходів населення на споживчі товари.

Результати. Формування активів торговельного підприємства здійснюється протягом усього періоду його функціонування і спрямоване на фінансове та майнове забезпечення діяльності підприємства, вирішення його стратегічних та тактичних завдань.

Активи потрібно розглядати як сукупність матеріально-речових та інших ресурсів торговельного підприємства в грошовій формі, що відображаються в його балансі, утворюються інвестуванням капіталу, підлягають управлінню з метою отримання економічних вигод від їх використання.

Для забезпечення ефективної діяльності торговельного підприємства в майбутньому періоді процес формування його активів повинен мати цілеспрямований характер. При цьому основною метою формування активів торговельного підприємства є виявлення і задоволення потреби в окремих їхніх видах для забезпечення операційного процесу, а також оптимізація їх складу для забезпечення умов ефективної господарської діяльності [1, с. 315-316].

Організаційно-економічний механізм відтворення активів торговельного підприємства становить найбільшу частину операцій менеджменту. Це пов'язано з великою кількістю елементів їх внутрішнього матеріально-речовинного і фінансового складу, що вимагають індивідуалізації управління; з високою інтенсивністю трансформації їх видів. На нашу думку, економічна спроможність давати фінансові вигоди торговельному підприємству – це сутнісна ознака активів: якщо ресурси вже втратили власну "ресурсну потужність", їх варто вилучити з розрахунку величини вартості активів.

Торговельне підприємство зацікавлене в найбільш ефективному проведенні кожного етапу формування своїх активів, оскільки кожен етап має певні завдання, формує передумови його нормальної життєдіяльності та розвитку в конкурентному середовищі.

Найбільше економічне значення для майбутнього розвитку торговельного підприємства має процес первинного формування активів, оскільки саме

на цьому етапі закладаються можливості прискореного ефективного розвитку, або стагнації та кризи розвитку підприємства. Взаємозв'язок і спрямованість розвитку торговельного підприємства та процесів первинного формування власних активів залежать від того, як цей процес здійснюється на основі стійких рішень та дій або на базі цілеспрямованого економічного управління.

Доцільно з'ясувати, які при цьому використовують критерії вибору форми політики відтворення активів торговельного підприємства. Схематично механізм встановлення таких критеріїв та їх місце у прийнятті управлінських рішень відтворення активів торговельного підприємства можна відобразити таким чином (рис. 1).

Рис. 1. Механізм встановлення критеріїв відтворення активів торговельного підприємства

Критерії відтворення активів торговельного підприємства визначаються кількісно та якісно. Вони можуть бути виражені у законодавчих актах або відображені в цільових програмах самого торговельного підприємства, повинні мати такі властивості, як стратегічна спрямованість, орієнтація на результати, своєчасність, гнучкість, простота, економічність. Критерієм оптимальності під час контрольних процедур має бути мінімізація часу здійснення тих чи інших процедур з метою зменшення витрат на їх проведення. Одним із засобів оптимізації проведення контрольних процедур є їх планування на підставі сіткових графіків, які містять операції та події.

Управління відтворенням активів у процесі створення торговельного підприємства потребує проведення подальшої роботи, яка і відображає суть процесу економічного управління (рис. 2).

На наш погляд, для виживання в ринковому середовищі кожне торговельне підприємство зобов'язане забезпечувати ефективне використання і прискорення активів, підтримувати на належному рівні свою платоспроможність і ліквідність балансу.

Організаційно-економічний механізм відтворення активів зумовлений зміною матеріально-речової форми активів у процесі обслуговування потреб торговельного підприємства та здійснення торгово-технологічних операцій. При цьому активи, що формуються на етапі створення нового торговельного підприємства, визначають потребу в стартовому капіталі, умови отримання прибутку, швидкість обігу цих активів, рівень їхньої ліквідності тощо.

Зазначимо, що дотримання економічних домовленостей у сфері торгівлі товарами народного споживання дасть змогу підприємству систематизувати економічні зусилля щодо підвищення ефективності формування та використання оптимальної структури активів.

Рис. 2. Модель відтворення активів у процесі початку діяльності торговельного підприємства

На наш розсуд, встановлення обґрунтованого обсягу і структури джерел відтворення активів торговельного підприємства, зокрема визначення амортизаційних відрахувань, що є елементом поточних витрат, можливе лише з урахуванням поточної оцінки дотримання економічних домовленостей учасниками регіонального та національного товарних ринків.

Одним із вагомих економічних завдань управління активами є забезпечення умов для стабільної платоспроможності торговельного підприємства протягом усього періоду його життєдіяльності. Відповідно, управління платоспроможністю відбувається шляхом дотримання певних пропорцій між обсягом формування матеріальних обігових активів, дебіторською заборгованістю та грошовими коштами торговельного підприємства [2, с. 538-539].

Висновки. Сукупність використовуваних торговельним підприємством активів видозмінюється передусім у своїх реальних формах – одні види активів у процесі відтворення переходять в інші їх види. Крім цього, процес відтворення активів торговельного підприємства супроводжується їх "економічним знецінення", що вимагає розроблення операційного контролю та використання активів як засобів праці. При цьому швидкість перетворення у грошову форму всіх обігових активів дасть змогу торговельному підприємству виконувати економічні завдання щодо забезпечення власної конкурентоспроможності.

Перспективи подальшого дослідження у цьому напрямі зумовлюють необхідність розроблення та систематизації економічних умов ринкового контролю механізму вибору пріоритетних напрямів управління структурою активів торговельного підприємства.

Література

1. Качмарик Я.Д. Особливості формування та використання економічного потенціалу торговельного підприємства / Я.Д. Качмарик, І.А. Маринич, Р.Л. Лупак // Вісник Львівської

комерційної академії : зб. наук. праць. – Сер.: Економічна. – Львів : Вид-во Львівської КА, 2009. – Вип. 19. – С. 312-317.

2. Мазаракі А.А. Економіка торговельного підприємства : підручник [для студ. ВНЗ] / А.А. Мазаракі, Л.О. Лігоненко, Н.М. Ушакова / за ред. проф. Н.М. Ушакової. – К. : Вид-во "Хрещатик", 1999. – 800 с.

Лунак Р.Л., Ребрук Г.П. Экономические основы управления активами торгового предприятия

Обоснованы критерии управленческих решений формирования оптимальной структуры активов и предложена модель воссоздания активов в процессе начала деятельности торгового предприятия.

Ключевые слова: активы, управление, торговое предприятие, организационно-экономический механизм, критерии воссоздания.

Lupak R.L., Rebruk G.P. Economic government of trade enterprise assets bases

Principles criteria of administrative decisions of forming of optimal structure of assets are certain and the model of recreation of assets is offered in the process of beginning of activity of trade enterprise.

Keywords: assets, managements, trade enterprise, organizationally-economic mechanism, criteria of recreation.

УДК 658.14/17

*Асист. М.І. Петик, канд. екон. наук;
студ. Н.М. Рудик – Львівський НУ ім. Івана Франка*

ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ОБІГОВИМИ АКТИВАМИ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Визначено основні критерії класифікації обігових активів, охарактеризовано чинники, що впливають на ефективність управління обіговими активами, та обґрунтовано необхідність розроблення стратегії досягнення конкурентних переваг суб'єкта підприємництва.

Ключові слова: обігові активи, обігові кошти, організаційно-економічний механізм управління обіговими активами, ефективність управління.

Відновлення національної економіки та підвищення її конкурентоспроможності сьогодні потребують достатнього обсягу капіталу, що забезпечує функціонування ділової одиниці як основної ланки виробничої системи. Ресурсний потенціал вітчизняних суб'єктів підприємництва недостатній для відтворення та вдосконалення виробництва. За умов конкурентного середовища і трансформаційних змін вітчизняного господарства важливими індикаторами стабілізації економічної ситуації в Україні є прискорення оборотності обігових коштів та оптимізація співвідношень усіх їх складових. Актуальність вирішення цієї проблеми зумовлюється можливістю суб'єктів господарювання збільшувати, на основі підвищення ефективності обігових коштів, ту частку, що спрямовують на розширення виробництва в процесі структурної перебудови.

Суть, завдання та інструментарій управління обіговими активами на рівні суб'єкта підприємництва обґрунтовували відомі українські та зарубіжні вчені: І. Балабанов, І. Бланк, І. Бухвалова, Б. Гвоздев, А. Поддєрьогін, Г. Савицька, О. Стоянова та ін. Незважаючи на значну кількість праць, присвячених проблемам підвищення ефективності підприємницької діяльності, низка